

Hoofdstuk 7

Veroveraars en bestuurders van een grootrijk

I. de Jager

INSTAP

Herhaling deelvraag 2

Besluit

24/04/2021

VRAAG
2

Hoe werd de stadstaat Rome bestuurd?

De **familia** vormde de basis van de Romeinse samenleving. Ze was meer dan een gezin vandaag: naast de ouders en de kinderen bevatte ze ook de schoondochters, de kleinkinderen en de slaven. De **pater familias** bestuurde zijn familia als een alleenheerser. De Romeinse samenleving was een **patriarchale samenleving**.

Arme Romeinen zochten als cliens steun en bescherming bij een patronus, de pater familias van een rijke familie. In ruil daarvoor klusten ze voor de patronus en stemden voor hem als hij in de politiek ging.

Verwante families vormden samen een gens. Binnen die grote groep bestond een sterke **solidariteit**. Zo vormde de gens een belangrijke macht in de samenleving.

In de Romeinse samenleving was er **ongelijkheid**. De machtigste **stand** was die van de **patriciërs**, de grootgrondbezitters. De gewone Romeinen, kleine boeren en andere beroepen, vormden de stand van de **plebejers**. Ze werden beschouwd als tweederangsburgers. Toen de stad groeide, werd de groep **vreemdelingen** en **slaven** steeds groter. De Romeinse samenleving was een **standenmaatschappij**. Rechten en plichten werden bepaald door de stand waartoe iemand behoorde.

Alleen de mannelijke burgers – patriciërs en plebejers – konden mee beslissen over de gemeenschappelijke belangen (Res Publica) van de **stadstaat**: oorlog en vrede, openbare orde, recht, financiën ... Aanvankelijk was Rome een **koninkrijk**. Vanaf 509 v.C. werd het een **republiek**.

Alle burgers konden in de **Volksvergadering** wetten stemmen en magistraten verkiezen. De Volksvergadering vormde de **wetgevende macht**. In de **Senaat** zetelden bijna uitsluitend patriciërs, de patres familias van de rijke families en de ex-magistraten. De Senaat was vooral een **raadgevende** vergadering. Maar het grote aanzien van de senatoren gaf hun veel gezag. Tegen de wil van de Senaat in beslissen, was bijna onmogelijk.

De **magistraten** vormden de **uitvoerende** en de **rechterlijke macht**. Ze werden door de Volksvergadering verkozen. Aan het hoofd van de republiek stonden twee **consuls**. Er waren heel wat regels om machtsmisbruik te voorkomen. Zo beschikte een consul over een **vetorecht** waarmee hij beslissingen van zijn collega ongedaan kon maken. Alleen in noodgevallen werd er heel uitzonderlijk voor een half jaar een **dictator** aangesteld. Die kreeg tijdelijk alle macht in handen om de noodsituatie op te lossen.

Een **politieke carrière** in Rome was niet voor iedereen weggelegd. Alleen mannen uit de rijkste families beschikten over voldoende aanzien en geld om telkens opnieuw verkozen te worden en zo op te klimmen tot de hoogste politieke rang. In de eerste eeuwen van de republiek was politiek bijna een **monopolie** van de patriciërs.

Tip

Kijk op de website voor mindmaps.

Oefening

Maak zelf een mindmap of gebruik de halvingevulde en vul deze aan!

Probleemstellingen:

24/04/2021

Veroveraars en bestuurders van een grootrijk

1. Hoe kwam het Romeinse grootrijk tot stand?
2. Hoe werd de stadstaat Rome bestuurd?
3. Hoe veranderde het Romeinse bestuur door de veroveringen?

Hoe veranderde het Romeinse bestuur door de veroveringen?

De groei van het Romeinse gebied (264 v.C – 180 n. C.)

Hoe was deze groei mogelijk?

Cursus: blz. 128

24/04/2021

OPDRACHT 12 Onderzoek hoe de veroveringen de Romeinse samenleving veranderden.

Oorlogsslachtoffers in het winnende kamp

Op een dag verscheen op het Forum een oude man. Hij vertoonde duidelijke sporen van de ellende die hij had ondergaan. Zijn kleren waren vies, hij was bleek en uitgemergeld, hij had de ongekamde baard en haren van een wildeman. Toch herkenden omstaanders hem. Ze vertelden dat hij een centurio (aanvoerder van honderd soldaten) was geweest en militaire onderscheidingen had gekregen. Hij ontblootte zijn borst en liet zijn littekens zien, getuigen van veel eervolle gevechten.

Meer mensen kwamen nabij en vroegen hem waarom hij er zo verwaarloosd uitzag.

Hij vertelde: 'Terwijl ik in de oorlog tegen de Sabijnen diende, verwoestten vijanden mijn land. Ze stalen mijn bezittingen, brandden mijn boerderij plat, en verdreven mijn vee. Toen daarna oorlogsbelasting van mij geëist werd, kon ik die enkel betalen door geld te lenen. De hoge rente op de lening verhoogde mijn schuld alleen maar. Ik zag geen andere oplossing dan de boerderijen van mijn vader en grootvader en al mijn bezittingen te verkopen. Maar dat was nog niet genoeg. De schuldeiser voerde mij af naar een ondergrondse werkplaats. Ik werd een levende dode.'

Naar Titus Livius, *Ab urbe condita* (Sinds de stichting van de stad), Rome, 1ste eeuw v.C.

D25

De een zijn dood is de ander zijn brood

Het akkerland dat ooit alle eenvoudige burgers voedde, is nu één grote plantage, in het bezit van één rijke man. Zijn landgoed heeft zich naar alle kanten uitgebreid. De boerderijtjes die zijn opgeslokt, zijn met de grond gelijk gemaakt. De voormalige eigenaars zijn met hun vrouwen en kinderen naar Rome vertrokken.

Naar Quintilianus, *Leerboek voor welsprekendheid*, Rome, 95.

D26

Cursus: blz. 128

24/04/2021

OPDRACHT 12 Onderzoek hoe de veroveringen de Romeinse samenleving veranderden.

Oorlogsslachtoffers in het winnende kamp

Op een dag verscheen op het Forum een oude man. Hij vertoonde duidelijke sporen van de ellende die hij had ondergaan. Zijn kleren waren vies, hij was bleek en uitgemergeld, hij had de ongekamde baard en haren van een wildeman. Toch herkenden omstaanders hem. Ze vertelden dat hij een centurio (aanvoerder van honderd soldaten) was geweest en militaire onderscheidingen had gekregen. Hij ontblootte zijn borst en liet zijn littekens zien, getuigen van veel eervolle gevechten.

Meer mensen kwamen nabij en vroegen hem waarom hij er zo verwaarloosd uitzag.

Hij vertelde: 'Terwijl ik in de oorlog tegen de Sabijnen diende, verwoestten vijanden mijn land. Ze stalen mijn bezittingen, brandden mijn boerderij plat, en verdreven mijn vee. Toen daarna oorlogsbelasting van mij geëist werd, kon ik die enkel betalen door geld te lenen. De hoge rente op de lening verhoogde mijn schuld alleen maar. Ik zag geen andere oplossing dan de boerderijen van mijn vader en grootvader en al mijn bezittingen te verkopen. Maar dat was nog niet genoeg. De schuldeiser voerde mij af naar een ondergrondse werkplaats. Ik werd een levende dode.'

Naar Titus Livius, *Ab urbe condita* (Sinds de stichting van de stad), Rome, 1ste eeuw v.C.

D25

De een zijn dood is de ander zijn brood

Het akkerland dat ooit alle eenvoudige burgers voedde, is nu één grote plantage, in het bezit van één rijke man. Zijn landgoed heeft zich naar alle kanten uitgebreid. De boerderijtjes die zijn opgeslokt, zijn met de grond gelijkgemaakt. De voormalige eigenaars zijn met hun vrouwen en kinderen naar Rome vertrokken.

Naar Quintilianus, *Leerboek voor welsprekendheid*, Rome, 95.

D26

- a** Bekijk het schema op p. 144. Verklaar mondeling het verband tussen de volgende begrippen: grootrijk – stadstaat – veroveringen.

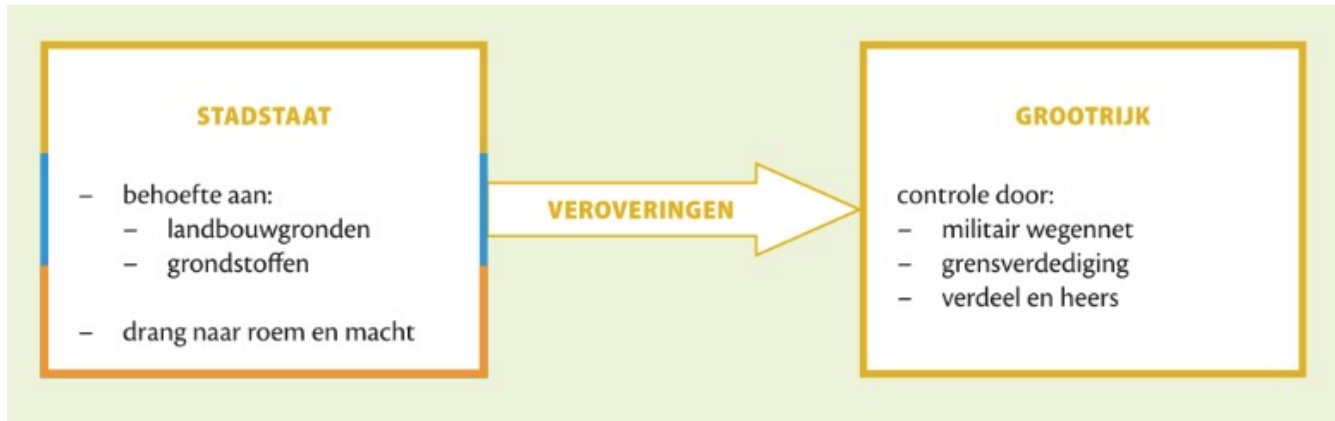
Hoe veranderde het Romeinse bestuur door de veroveringen?

Cursus: blz. 128

24/04/2021

Leg het verband uit tussen:

- Grootrijk
- Stadstaat
- Veroveringen

Hoe veranderde het Romeinse bestuur door de veroveringen?

Cursus: blz. 129

- b** Licht mondeling toe waarom:
- veel kleine boeren niet profiteerden van de overwinningen in de oorlog [D25];
 - grootgrondbezitters wel profiteerden van de oorlogssituatie. Geef twee verklaringen [D26-27].

Cursus: blz. 128

24/04/2021

OPDRACHT 12 Onderzoek hoe de veroveringen de Romeinse samenleving veranderden.

Oorlogsslachtoffers in het winnende kamp

Op een dag verscheen op het Forum een oude man. Hij vertoonde duidelijke sporen van de ellende die hij had ondergaan. Zijn kleren waren vies, hij was bleek en uitgemergeld, hij had de ongekamde baard en haren van een wildeman. Toch herkenden omstaanders hem. Ze vertelden dat hij een centurio (aanvoerder van honderd soldaten) was geweest en militaire onderscheidingen had gekregen. Hij ontblootte zijn borst en liet zijn littekens zien, getuigen van veel eervolle gevechten.

Meer mensen kwamen nabij en vroegen hem waarom hij er zo verwaarloosd uitzag.

Hij vertelde: 'Terwijl ik in de oorlog tegen de Sabijnen diende, verwoestten vijanden mijn land. Ze stalen mijn bezittingen, brandden mijn boerderij plat, en verdreven mijn vee. Toen daarna oorlogsbelasting van mij geëist werd, kon ik die enkel betalen door geld te lenen. De hoge rente op de lening verhoogde mijn schuld alleen maar. Ik zag geen andere oplossing dan de boerderijen van mijn vader en grootvader en al mijn bezittingen te verkopen. Maar dat was nog niet genoeg. De schuldeiser voerde mij af naar een ondergrondse werkplaats. Ik werd een levende dode.'

Naar Titus Livius, *Ab urbe condita* (Sinds de stichting van de stad), Rome, 1ste eeuw v.C.

D25

De een zijn dood is de ander zijn brood

Het akkerland dat ooit alle eenvoudige burgers voedde, is nu één grote plantage, in het bezit van één rijke man. Zijn landgoed heeft zich naar alle kanten uitgebreid. De boerderijtjes die zijn opgeslokt, zijn met de grond gelijk gemaakt. De voormalige eigenaars zijn met hun vrouwen en kinderen naar Rome vertrokken.

Naar Quintilianus, *Leerboek voor welsprekendheid*, Rome, 95.

D26

- a** Bekijk het schema op p. 144. Verklaar mondeling het verband tussen de volgende begrippen: grootrijk – stadstaat – veroveringen.

Hoe veranderde het Romeinse bestuur door de veroveringen?

Cursus: blz. 129

d Bekijk de grafiek [hoofdstuk 8, D3].

– Hoe evolueerde de bevolking van de stad Rome tussen 350 v.C. en het begin van onze jaartelling?

.....

– Welke twee soorten 'oorlogsslachtoffers' zorgden mee voor die groei [D26-27]?

.....

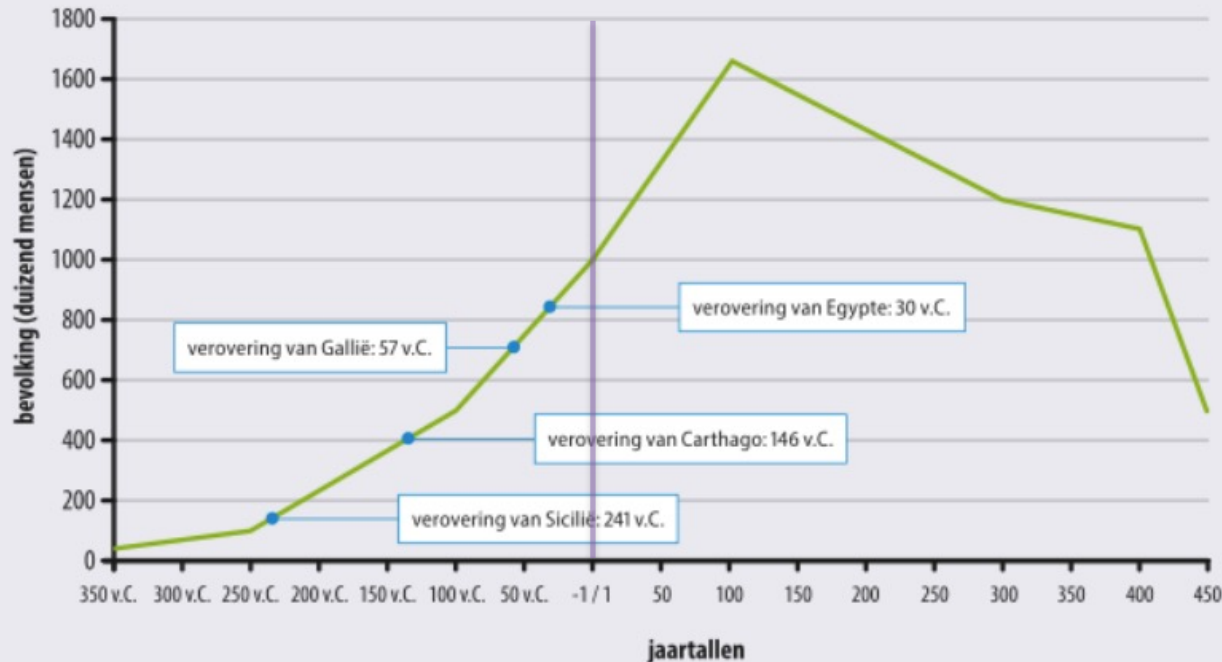
e **Besluit**

Wat waren de sociale veranderingen ten gevolge van de oorlogen? Streep door wat niet past.

BEVOLKINGSGROEP	STAND	DOOR DE VEROVERINGEN ...
kleine boeren	plebejers – patriciërs	armer – rijker
grootgrondbezitters	plebejers – patriciërs	armer – rijker
handelaars, bankiers, ondernemers ...	plebejers – patriciërs	armer – rijker

Hoe veranderde het Romeinse bestuur door de veroveringen?

De evolutie van de bevolking van de stad Rome

Let op

Het jaar '0'
bestaat niet!

D3

Een ruwe schatting van de bevolking van de stad Rome (grafiek).

Hoe veranderde het Romeinse bestuur door de veroveringen?

Cursus: blz. 129

d Bekijk de grafiek [hoofdstuk 8, D3].

- Hoe evolueerde de bevolking van de stad Rome tussen 350 v.C. en het begin van onze jaartelling?

Een heel grote bevolkingsgroei

- Welke twee soorten 'oorlogsslachtoffers' zorgden mee voor die groei [D26-27]?

e **Besluit**

Wat waren de sociale veranderingen ten gevolge van de oorlogen? Streep door wat niet past.

BEVOLKINGSGROEP	STAND	DOOR DE VEROVERINGEN ...
kleine boeren	plebejers – patriciërs	armer – rijker
grootgrondbezitters	plebejers – patriciërs	armer – rijker
handelaars, bankiers, ondernemers ...	plebejers – patriciërs	armer – rijker

Hoe veranderde het Romeinse bestuur door de veroveringen?

Cursus: blz. 128

24/04/2021

OPDRACHT 12 Onderzoek hoe de veroveringen de Romeinse samenleving veranderden.

Oorlogsslachtoffers in het winnende kamp

Op een dag verscheen op het Forum een oude man. Hij vertoonde duidelijke sporen van de ellende die hij had ondergaan. Zijn kleren waren vies, hij was bleek en uitgemergeld, hij had de ongekamde baard en haren van een wildeman. Toch herkenden omstaanders hem. Ze vertelden dat hij een centurio (aanvoerder van honderd soldaten) was geweest en militaire onderscheidingen had gekregen. Hij ontblootte zijn borst en liet zijn littekens zien, getuigen van veel eervolle gevechten.

Meer mensen kwamen nabij en vroegen hem waarom hij er zo verwaarloosd uitzag.

Hij vertelde: 'Terwijl ik in de oorlog tegen de Sabijnen diende, verwoestten vijanden mijn land. Ze stalen mijn bezittingen, brandden mijn boerderij plat, en verdreven mijn vee. Toen daarna oorlogsbelasting van mij geëist werd, kon ik die enkel betalen door geld te lenen. De hoge rente op de lening verhoogde mijn schuld alleen maar. Ik zag geen andere oplossing dan de boerderijen van mijn vader en grootvader en al mijn bezittingen te verkopen. Maar dat was nog niet genoeg. De schuldeiser voerde mij af naar een ondergrondse werkplaats. Ik werd een levende dode.'

Naar Titus Livius, *Ab urbe condita* (Sinds de stichting van de stad), Rome, 1ste eeuw v.C.

D25

De een zijn dood is de ander zijn brood

Het akkerland dat ooit alle eenvoudige burgers voedde, is nu één grote plantage, in het bezit van één rijke man. Zijn landgoed heeft zich naar alle kanten uitgebreid. De boerderijtjes die zijn opgeslokt, zijn met de grond gelijkgemaakt. De voormalige eigenaars zijn met hun vrouwen en kinderen naar Rome vertrokken.

Naar Quintilianus, *Leerboek voor welsprekendheid*, Rome, 95.

D26

- a** Bekijk het schema op p. 144. Verklaar mondeling het verband tussen de volgende begrippen: grootrijk – stadstaat – veroveringen.

Hoe veranderde het Romeinse bestuur door de veroveringen?

Cursus: blz. 129

d Bekijk de grafiek [hoofdstuk 8, D3].

- Hoe evolueerde de bevolking van de stad Rome tussen 350 v.C. en het begin van onze jaartelling?

Een heel grote bevolkingsgroei.

- Welke twee soorten 'oorlogsslachtoffers' zorgden mee voor die groei [D26-27]?

Kleine boeren en slaven.

e **Besluit**

Wat waren de sociale veranderingen ten gevolge van de oorlogen? Streep door wat niet past.

BEVOLKINGSGROEP	STAND	DOOR DE VEROVERINGEN ...
kleine boeren	plebejers – patriciërs	armer – rijker
grootgrondbezitters	plebejers – patriciërs	armer – rijker
handelaars, bankiers, ondernemers ...	plebejers – patriciërs	armer – rijker

Zie blz. 121

Hoe veranderde het Romeinse bestuur door de veroveringen?

Verschillen tussen plebejers onderling

CAESO PORCIUS	GAIUS CALCEOLARIUS
- Man, vrij - 37 jaar - Rijke bankier die rijk werd door zaken met verarmde patriciërs - Plebejers	- Man, vrij - 38 jaar - Schoenmaker, woonachtig in de Subura (sloppenwijk) - Plebejers

Rijke vs. arme plebejers

Hoe veranderde het Romeinse bestuur door de veroveringen?

Leerlingenraad

Hoe veranderde het Romeinse bestuur door de veroveringen?

Cursus: blz. 129

24/04/2021

OPDRACHT 13 Onderzoek hoe de sociale veranderingen de politiek beïnvloedden.

Doet dit idee jullie aan een verhaaltje denken?

Een radicaal voorstel

Al vroeg in de republiek kon de Volksvergadering jaarlijks twee volkstribunen kiezen. Die moesten de belangen van het volk bewaken, vaak tegen de elite in. De volkstribunen hadden een **vetorecht** waarmee ze alle beslissingen van de Senaat en van de magistraten konden tegenhouden. Later dienden ze ook zelf wetsvoorstellen in en brachten die voor de Volksvergadering.

In 133 v.C. kwam volkstribuun Tiberius Gracchus met een voorstel voor een akkerwet: elke boer moest voortaan kunnen rekenen op 7,5 ha grond. Grootgrondbezit zou worden beperkt tot 250 ha per familia. Wie meer bezat, moest dat tegen een vergoeding afstaan.

Vergelijking: het idee van de akkerwet hergebruikt

24/04/2021

Grond halen bij de
rijkere bevolking
om de armen te
helpen

Gracchus is de
Robin Hood van
zijn tijd!

Actualisering: gebieden van 7,5 ha in de buurt

24/04/2021

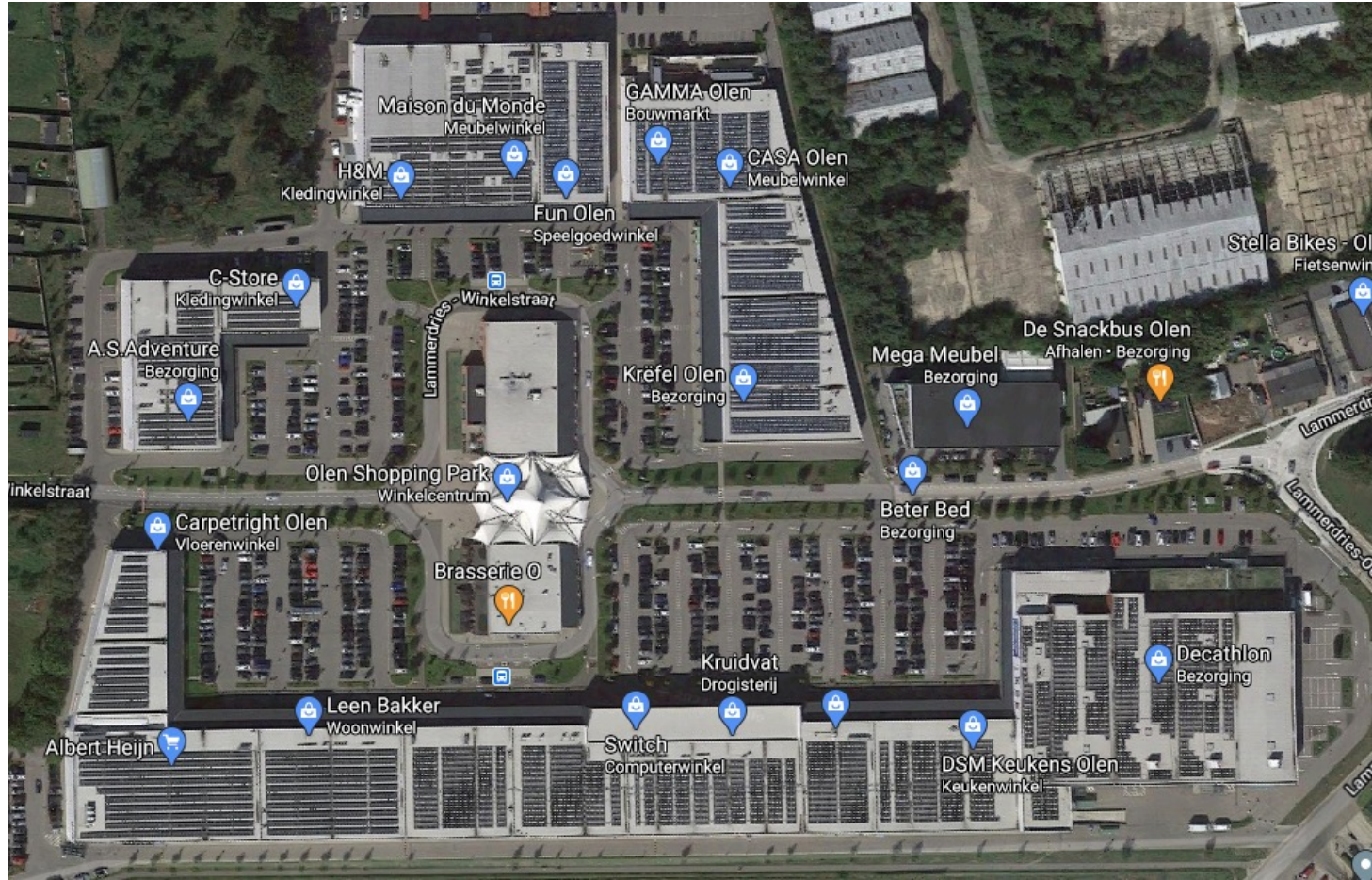

Ongeveer de helft van HET PARK van 'Bobbejaanland' is gelijk aan 7,5 ha (let op: exclusief parking, inkom etc.)

Fotobron: Bobbejaanland.be

Actualisering: gebieden van 7,5 ha in de buurt

24/04/2021

De site van Olen Shopping Park, Olen, is ongeveer 7,5 ha groot inclusief parking etc.

Afbeelding: screenshot van Google Maps

Hoe veranderde het Romeinse bestuur door de veroveringen?

Cursus: blz. 129

24/04/2021

a

- Voorspel zelf de stemming en leg uit waarom. Vul de tabel aan.
- Markeer in de tabel de vergadering met wetgevende macht.

VERGADERING	STEMMING	VERKLARING
Volksvergadering	voor – tegen	 in de meerderheid
Senaat	voor – tegen	 in de meerderheid

- Het voorstel werd dus wet / werd afgewezen (streep door wat niet past).
- De uitvoering kostte heel veel geld. Licht mondeling toe welke taak van de senatoren [D17] hen de mogelijkheid bood om de uitvoering van de akkerwet te boycotten.

Ter herhaling: een schema uit hoofdstuk 7, deelvraag 2

ROMEINSE REPUBLIEK				
MACHT?	Raadgevend	Wetgevend	Uitvoerend	Rechterlijk
WAT?	Senaat	Volksverg.	Magistraten	
WIE?	• Patres familias (bij de patriciërs) • Ex-magistraten	• Alle burgers	• Verkozen burgers • Vaak rijke burgers: je wordt niet betaald en verkiezingscampagnes zijn duur	
TAKEN?	• Adviseren magistraten • Wetsvoorstellen • Controleren financiën en magistraten	• Magistraten kiezen • Wetten stemmen • Beslissen over oorlog en vrede	• Afhankelijk van de magistraatsfunctie	

Hoe veranderde het Romeinse bestuur door de veroveringen?

Cursus: blz. 129

24/04/2021

- a**
- Bekijk het voorstel [D28] vanuit je identiteitskaartje. Wie is voor? Wie is tegen?
 - Voorspel zelf de stemming en leg uit waarom. Vul de tabel aan.
 - Markeer in de tabel de vergadering met wetgevende macht.

VERGADERING	STEMMING	VERKLARING
Volksvergadering	voor – tegen	plebejers in de meerderheid
Senaat	voor – tegen	patriciërs (grootgrondbezitters) ... in de meerderheid

- Het voorstel werd dus wet / ~~werd afgewezen~~ (streef door wat niet past).
- De uitvoering kostte heel veel geld. Licht mondeling toe welke taak van de senatoren [D17] hen de mogelijkheid bood om de uitvoering van de akkerwet te boycotten.

Hoe veranderde het Romeinse bestuur door de veroveringen?

Cursus: blz. 130

24/04/2021

Een radicale oplossing

Toen trokken de senatoren op naar het Capitool. Voorop liep Cornelius Scipio Naso, de opperpriester [...].

Toen hij bij de tempel kwam, gingen de aanhangers van Gracchus opzij, uit respect voor hem en de senatoren die hem volgden. Maar de senatoren ontrukten de aanhangers van Gracchus hun stokken, sloegen alle banken en het meubilair dat voor de vergadering was klaargezet aan stukken en gaven hen ervan langs. Ze achtervolgden hen en gooiden hen in de afgrond. In het tumult kwamen veel aanhangers van Gracchus om het leven. Hijzelf werd gedood toen hij probeerde te vluchten. 's Nachts werden alle lijken in de Tiber gegooid.

Appianus, *Romeinse geschiedenis*, ca. 150.

D29

- b** Licht toe: het conflict werd beëindigd door **politiek geweld** [D29].

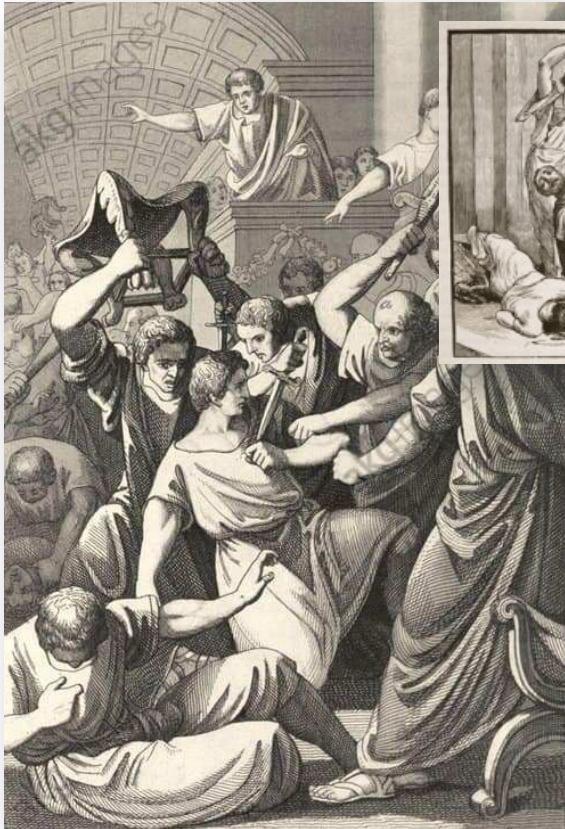
Markeer dit in de tekst

Luisteren

Hoe veranderde het Romeinse bestuur door de veroveringen?

De moord op T. Gracchus

Links: voorstellingen van de moord op T. Gracchus.

Rechts: het lijk van T. Gracchus in de Tiber te Rome

"Murder of Tiberius Gracchus - Ancient Rome – BBC" op YouTube

<https://www.youtube.com/watch?v=g8SaB7O2JRM>

Hoe veranderde het Romeinse bestuur door de veroveringen?

Cursus: blz. 130

24/04/2021

Een radicale oplossing

Toen trokken de senatoren op naar het Capitool. Voorop liep Cornelius Scipio Naso, de opperpriester [...].

Toen hij bij de tempel kwam, gingen de aanhangers van Gracchus opzij, uit respect voor hem en de senatoren die hem volgden. Maar de senatoren ontrukten de aanhangers van Gracchus hun stokken, sloegen alle banken en het meubilair dat voor de vergadering was klaargezet aan stukken en gaven hen ervan langs. Ze achtervolgden hen en gooiden hen in de afgrond. In het tumult kwamen **veel aanhangers van Gracchus om het leven.** **Hijzelf werd gedood** toen hij probeerde te vluchten. 's Nachts werden alle lijken in de Tiber gegooid.

Appianus, *Romeinse geschiedenis*, ca. 150.

- b** Licht toe: het conflict werd beëindigd door **politiek geweld** [D29].

Markeer dit in de tekst

Cursus: blz. 130

24/04/2021

Een radicale oplossing

Toen trokken de senatoren op naar het Capitool. Voorop liep Cornelius Scipio Naso, de opperpriester [...].

Toen hij bij de tempel kwam, gingen de aanhangers van Gracchus opzij, uit respect voor hem en de senatoren die hem volgden. Maar de senatoren ontrukten de aanhangers van Gracchus hun stokken, sloegen alle banken en het meubilair dat voor de vergadering was klaargezet aan stukken en gaven hen ervan langs. Ze achtervolgden hen en gooiden hen in de afgrond. In het tumult kwamen veel aanhangers van Gracchus om het leven. Hijzelf werd gedood toen hij probeerde te vluchten. 's Nachts werden alle lijken in de Tiber gegooid.

Appianus, *Romeinse geschiedenis*, ca. 150.

- b** Licht toe: het conflict werd beëindigd door **politiek geweld** [D29].
- c** Is geweld in de politiek volgens jou een aanvaardbaar middel? Discussieer daarover in de klas.

Lokt politiek soms geweld uit?

24/04/2021

Ongeziene beelden uit Washington: bekijk hier hoe Trump-aanhangers het Capitool binnendringen

AFP or licensors

AFP or licensors

AFP or licensors

De kop en afbeeldingen uit het artikel over de
bestorming van het Capitool (Amerika) op 6 januari
2021

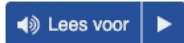
Bron: vrtNWS
Volledig artikel:

<https://www.vrt.be/vrtnews/nl/2021/01/06/in-beeld-congres/>

24/04/2021

Honderden aanhoudingen bij coronademonstratie in Brussel

31 jan. 2021 in BUITENLAND

BRUSSEL - Bij een demonstratie tegen de coronamaatregelen van de Belgische overheid in Brussel zijn zondag op zo'n 200 arrestaties verricht, bevestigt een politiewoordvoerder. In de buurt van de Stations Brussel-Centraal, Brussel-Noord, en bij het Atomium en de Kunstberg is een grote politiemacht op de been.

De kop, inleiding en foto's van een artikel over een demonstratie tegen de wettelijke coronaregels

Bron: De Telegraaf, 31 januari 2021

Volledig artikel:

<https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2021/01/06/in-beeld-congres/>

Hoe veranderde het Romeinse bestuur door de veroveringen?

Cursus: blz. 130

24/04/2021

Marius' muilezels

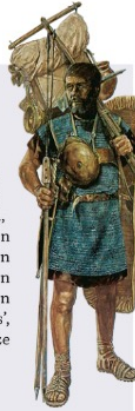
Gaius Marius (157 v.C. - 86 v.C.) was een 'homo novus' (een nieuwe man). Hij was rijk geworden als handelaar en belastinginnehmer. Hij had zijn macht niet te danken aan zijn afkomst. Hij kon immers niet rekenen op het ondersteunende netwerk van de oude patriciërsfamilies en moest veel harder werken om de top te bereiken. Uiteindelijk werd hij tussen 107 v.C. en 99 v.C. zesmaal consul.

Marius bouwde het eerste Romeinse beroepsleger uit. In 107 v.C. maakte hij een begin met het rekruteren, trainen en uitrusten van vrijwilligers die te arm waren om normaal gesproken voor militaire dienst in aanmerking te komen. Heel belangrijk was dat die soldaten in eerste instantie trouw waren aan

hun leider Marius, en in veel mindere mate aan Rome.

Omdat soldaten voortaan na een militaire campagne niet meer naar huis werden gestuurd, moesten ze worden beziggehouden in vreedstijd. Marius zette hen in voor de aanleg van wegen en bruggen. Zijn soldaten kregen de bijnaam 'Marius' muilezels', vanwege de bepakkings die ze moesten meezeulen.

Naar G. de la Bédoyère, *De Romeinen voor dummies*, 2007.

D30

 Zijn de volgende beweringen juist of fout? Leg uit waarom je sommige zinnen als 'fout' aanduidt [D30].

BEWERING	J/F	UITLEG
Marius was een patriciër.		
De Romeinse politiek was ca. 100 v.C. nog altijd het monopolie van de patriciërs.		
Marius hield rekening met de regels van de republiek om machtsmisbruik te voorkomen.		
Vóór de hervorming van Marius vochten alleen burgers met genoeg middelen mee in het leger.		
Een beroepsleger kon langer worden ingezet dan een burgerleger.		
De beroepssoldaat vocht vooral voor de eer van de republiek.		
België heeft een beroepsleger.		

Check-in-duo

- Maak de oefening alleen
- Jij en je buur zijn klaar?
 - Controleer jullie antwoorden
 - Verschillende antwoorden? Herwerk
- We overlopen klassikaal
- Vroeger klaar?

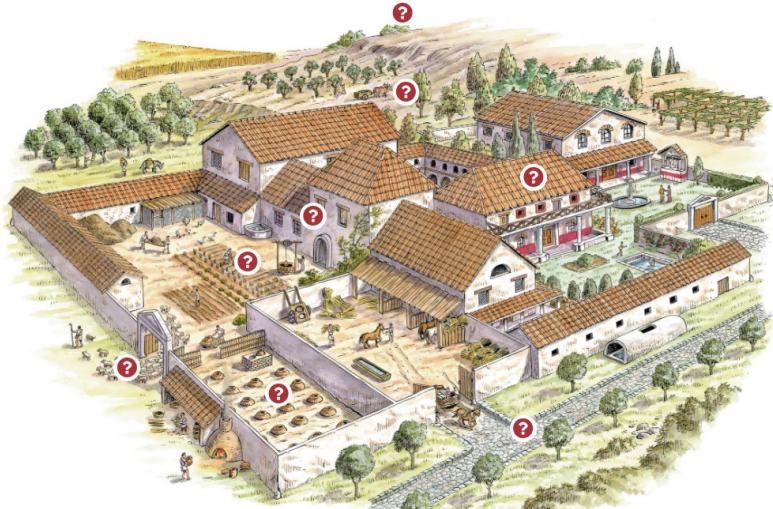
Hoe veranderde het Romeinse bestuur door de veroveringen?

Vroeger klaar met de check-in-duo?

24/04/2021

www.stagegogeel.jouwweb.be → klik op [les 1](#)

Ontdekplaat: Romeinse boerderij

Video: Wie was Marius?

Hoe veranderde het Romeinse bestuur door de veroveringen?

Cursus: blz. 130

24/04/2021

d Zijn de volgende beweringen juist of fout? Leg uit waarom je sommige zinnen als 'fout' aanduidt [D30].

BEWERING	J/F	UITLEG
Marius was een patriciër.	f	plebejer
De Romeinse politiek was ca. 100 v.C. nog altijd het monopolie van de patriciërs.	j	
Marius hield rekening met de regels van de republiek om machtsmisbruik te voorkomen.	f	Hij wacht geen 10 jaar met zijn herverkiezing.
Vóór de hervorming van Marius vochten alleen burgers met genoeg middelen mee in het leger.	j	
Een beroepsleger kon langer worden ingezet dan een burgerleger.	j	
De beroepssoldaat vocht vooral voor de eer van de republiek.	f	Ze waren vooral trouw aan hun generaal.
België heeft een beroepsleger.	j	

Hoe veranderde het Romeinse bestuur door de veroveringen?

Cursus: blz. 130

24/04/2021

Opdracht

Tegen volgende
les (donderdag)

stagegogeel.
Jouwweb.be

Verandering
bestuur ...
BIJ LES 2

Ter voorbereiding van deze les:

bekijken jullie de **video** hieronder **of** lezen jullie **blz. 132** in de cursus (klik op de afbeelding om de cursus te openen)

VERANDERING BESTUUR DOOR DE VEROVERINGEN ▾

LES 1

LES 2

LES 3

021

ne veranderde onder invloed van de

Vul het exit-ticket in:

Verandering bestuur door de verovering → les 1

stagegogeel.jouwweb.be

EXIT